

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. Billeskov Jansen, Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 286. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holb11val-shoot-idm140209964778384/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

EPISTLER

- maatte vandre fredløs om uden nogensinde at kunne dø. – *de 7 Græske Viise* var Thales, Bias, Pittakos, Kleobulos, Cheilon, Solon og Pertander, alle Lovgivere i Grækenland i 6. Aarh. f. Kr.
- S. 75. *Médísance*, fr. Bagtalelse. – *seculum*, lat. Aarhundrede. – *venerable*, ærværdige. – *Gammel Erik* som Navn paa Fanden findes ogsaa i dansk Folketradition. – *examinere*, undersøge. – *hurtig*, dygtig, kløgtig. – *Credit*, Anseelse. – *stipulerede*, fastsatte.
- S. 76. *Doctor Fausti . . Historie*. I Folkebogen »Historia om D. Johan Fausto den vidtberømtede Troldkarle« (1588 og mange senere Optryk) fortaltes om den tyske Mirakelmager Faust, der forskrev sig til Fanden. – *pro labore*, lat. for Arbejdet, Besværet. – *prænumerere*, tegne sig som Køber paa Forhaand (mens Bogen er under Forberedelse). – *præstanda*, lat. det, som skal ydes.
- S. 77. *med Orthodoxis*, gr. sammen med de rettroende. – *Klik*, Plet. – *Gewaldiger*, den nedertyske Form til højtysk *Gewaltiger*, militær Skarpreiter, Profos. – *honorabelt*, hæderfuldt, hæderligt. – *Minos og Radamanthus* (Rhadamanthys) var efter græsk Mytologi Dommere i Underverdenen (Plutons Rige).
- S. 78. *paa hvis Gierninger ingen Farve kand settes*, som ikke kan besmykkes. – *den . . upartiske . . Gottfried Arnold*. Adjektivet er særdeles ironisk ment. Holberg syntes, at den protestantiske tyske Kirkehistoriker G. A. (1666–1714), der var forarget over de ortodokse Kirkehistoriers uretfærdige Omtale af Kættere, var gaaet til den modsatte Yderlighed i sin »Unpartheyische Kirchen- und Ketzerhistorie« (1699–1700). – *Rhetorica*, lat. Talekunst, Veltalenhed. – *retorquere*, give tilbage. – *føle paa deres egne Pander* efter den bedragne Ægtemands – Harejens – »Horn«. – *prostituere sig*, gør sig til Nar. – *citeret*, stævnet. – *Tamperretten*, Domstolen for Ægteskabsager. – *Krebs-Øyen*, Krebsøjne anvendtes som Lægemiddel. – *Laxeer-Piller*, Afføringspiller. – *Reputation*, Ry, Berømmelse. – *Zeno Eleates*, den græske Filosof Zenon (ca. 490–430 f. Kr.) af den eleatiske Skole (Navn efter den oldgræske By Elea i Syditalien).
- S. 79. *Erasmus Montanus*, se Komædien i Bind VI, S. 182 ff. – *Hr. Niels*. Navnet paa Stedets Præst angives ikke i »Erasmus Montanuse«, men i andre Tilfælde benævner Holberg en Præst Hr. Niels (Hexeric eller Blind Alliam, Abracadabra, Peder Paars). – *Pavelige Collegium*. O. 1710 fandtes i København et lystigt Selskab, hvis Medlemmer udnævnte hinanden til Pave og Kardinaler. – *Steryboed*, Dødsbo. – *udi min Dannemarks Beskrivelse*, se nærværende Udgave, Bind I, S. 33. – *Extremiteter*, Yderligheder, Overdrivelser. – *Afridsningen*, Beskrivelsen.